

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА ПРЕДМЕТ: ЛИКОВНА КУЛТУРА

РАЗРЕД: ОСМИ

СЕДМИЧНИ БРОЈ ЧАСОВА: 1

ГОДИШЊИ БРОЈ ЧАСОВА: 36

ОПШТИ ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА

- Цјеловит развој психофизичких потенцијала ученика (интелектуалних, социјално-емоционалних, моторичких, стваралачких и др.).
- Подстицање развоја способности перцепције и разумијевања значаја општег и локалног ликовног наслеђа, те његове заштите и адекватне презентације.
- Развијање позитивног односа према естетским вриједностима умјетничких дјела.
- Развијање способности ликовног: посматрања, опажања, мишљења, памћења, изражавања и вредновања.
- Оспособљавање за: активно и одговорно учествовање у индивидуалном и тимском раду, критички однос према властитиом раду и раду других ученика, те развијања интереса за заштиту природе и смисла за унапређење културе живљења.
- Оспособљавање ученика за аргументовано изношење личног става и мишљења, те могућност практичне примјене различитих ликовних и језичких форми изражавања осјећања, идеја и вриједносних судова.
- Стимулисање и оспособљавање ученика да самостално проналазе адекватне и научно провјерене информације из различитих извора (уџбеника, енциклопедија, интернета) те да исте критички сагледавају, анализирају и примјењују у процесима истраживања и креирања ликовног рада.
- Развијање активног и одговорног односа према актуелним питањима заштите и унапређења човјекове природне и културне средине.

ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА

- Развијање ученичких способности и интересовања неопходних за успјешно коришћење различитих ликовних техника и материјала у ликовној дисциплини - графика.
- Ликовно описмењавање усвајањем принципијелних основа графике као нове ликовне дисциплине.
- Развијање ликовног осјећања у сврху естетски одговарајуће примјене новијих графичких техника, попут штампе на текстилу, керамици и осталим материјалима.
- Оспособљавање ученика за ликовно изражавање у дисциплини графика, у практичном смислу базирано на изради отиска у техници високе штампе – линорез, гипсорез, дрворез, картон-штампе, уз могућност дигиталне штампе.
- Оспособљавање ученика за примјену равнотеже и ритма различитих ликовних елемената унутар цјеловите ликовне композиције.
- Оспособљавање ученика да разумију и могу да практично примјене златни ре, конструкционе линије и технику визирања.
- Развијање способности анализе облика у простору, те разликовање неколико типова перспективе.
- Оспособљавање ученика да правилно користе различите типове перспективе.
- Развијање способности ученика за мјерење и анализу односа величина облика у простору и равни, техником визирања.
- Оспособљавање ученика за схватање значаја и појма златног реза у методологији рада на портрету и при ликовној реализацији човјекове фигуре.
- Оспособљавање ученика да ствара ликовно складно и цјеловито дјело настало синтезом покрета, игре и различито продукованих звукова.
- Усвајање основних знања о појмовима и феноменима везаним за историју умјетности - барок, неокласицизам, романтизам и реализам.

ПРЕГЛЕД ТЕМАТСКИХ ЦЈЕЛИНА

Наставна тема	Оквирни број часова
1. Графика	6
2. Пропорције	8
3. Композиција и простор	12
4. Покрет, игра и звук	6
5. Умјетничко наслеђе	4

САДРЖАЈИ И ИСХОДИ ПРОГРАМА

Исходи учења	Садржаји програма/Појмови	Корелација са другим наставним предметима
Тема 1. ГРАФИКА (6)		
Ученик: <ul style="list-style-type: none"> ▪ објашњава појам графика; ▪ дефинише појмове: скица, отисак, клише (матрица, преса, предлог или предложак); ▪ разликује врсте штампе (дубоку, високу и равну); ▪ користи технику линорез; ▪ разврстава графичке технике према врстама штампе; ▪ разликује умјетничку и индустријску графику; 	<ul style="list-style-type: none"> • Скица • Рад на клишеу (матрици) • Врсте штампе • Графичке технике • Умјетничка и индустријска графика 	<p>Техничко образовање</p> <p>Основи информатике</p>
Тема 2. ПРОПОРЦИЈЕ (8)		
Ученик: <ul style="list-style-type: none"> ▪ објашњава појам канона или мјера; ▪ користи одговарајуће мјере приликом цртања, сликања, вајања; ▪ мјери непознате величине путем познатих – визирање; ▪ црта портрет на основу живог модела; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Златни рез (канон) ▪ Пропорције, мјерење величина 	<p>Математика</p>
Тема 3. КОМПОЗИЦИЈА И ПРОСТОР (12)		
Ученик: <ul style="list-style-type: none"> ▪ објашњава појам композиције и ритма; ▪ анализира односе у композицији; ▪ објашњава појам равнотеже облика, боје и масе у простору; ▪ користи различите ликовне елементе приликом компоновања у простору 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Појам простора ▪ Ентеријер и екстеријер ▪ Равнотежа облика у простору ▪ Равнотежа масе у простору ▪ Равнотежа боје у простору ▪ Компоновање различитих величина у простору ▪ Компоновање више ритмичких цјелина 	<p>Математика</p> <p>Физика</p> <p>Основи информатике</p>

(боја, облик, текстура, ...); <ul style="list-style-type: none"> ▪ разликује ентеријер од екстеријера; ▪ наводи врсте перспективе; 	различитог значења у простору <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ритам – појам ▪ Понављање облика у простору ▪ Хармонија/симетрија ▪ Равнотежа ▪ Доминација и јединство ▪ Степеновање облика у простору ▪ Врсте перспективе 	
Тема 4. ПОКРЕТ, ИГРА И ЗВУК (6)		
Ученик: <ul style="list-style-type: none"> ▪ објашњава улогу покрета, игре и звука; ▪ ствара ликовни рад у којем је приказан покрет инспирисан музиком; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Покрет, игра, звук ▪ Фолклорна традиција као ликовна инспирација ▪ Модерни плес и музика као корелација ликовном модернизму 	Музичка култура Географија Основи информатике
Тема 5. УМЈЕТНИЧКО НАСЉЕЂЕ (4)		
Ученик: <ul style="list-style-type: none"> ▪ објашњава основна обиљежја Барока, Неокласицизма, Романтизма и Реализма; ▪ препознаје најзначајнија дјела наведених праваца у архитектури, скулптури и сликарству; ▪ израђује презентацију у POWER POINTU-у, на тему умјетност Барока, Неокласицизма, Романтизма или Реализма. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Барок /рококо ▪ Неокласицизам ▪ Романтизам ▪ Реализам 	Историја Српски језик Основи информатике Географија

ДИДАКТИЧКА УПУТСТВА И ПРЕПОРУКЕ

У реализацији наставе примарни задатак наставника је да плански, систематично и организовано код ученика развија ликовну културу и ликовно изражавање у складу са њиховим индивидуалним способностима и могућностима.

Приликом планирања, програмирања и припремања васпитно-образовног рада потребно је функционално операционализовати исходе и садржаје учења за сваки наставни час, како би се исти остварили на што вишем нивоу и тако допринијели развоју свих ликовних компетенција ученика, а нарочито оних који се односе на ликовно стваралаштво и оригиналност. Зато наставни процес треба организовати на начин да се код ученика постигне виши ниво способности: опажања, примања, разумјевања и поступања у оквирима језика карактеристичног за ликовну умјетност.

Поред предметног систематичног и поступног повезивања исхода и садржаја учења из ликовне културе, наставницима се препоручује да сврхисходно врше међупредметно повезивање исхода и садржаја учења (из овог наставног предмета са другим наставним предметима у 8. разреду), у циљу стварања учениковог цјеловитог погледа на свијет који нас

окружује. Међупредметна корелација не треба да буде сама себи сврха, већ наставник ликовне културе у срадњи са наставницима других предмета треба да стручно планира, припрема и реализује наставни процес, тако што ће, између осталог, заједнички осмислити активности и задатке за ученике помоћу којих ће омогућити остваривање исхода учења из различитих наставних предмета. На примјер, могуће је осмислити заједнички истраживачки задатак из ликовне културе (израда ликовног рада из наставне теме: Барок) и основа информатике (проналажење и преузимање информација са интернета, процјена њихове тачности и израда презентација користећи научене команде), који ће ученици завршити у договору и под надзором наставника. Сваки наставник вредноваће оне податке и сегменте рада који су у непосредној вези са дефинисаним исходима учења конкретног наставног предмета. Међупредметно планирање и реализација наставног процеса требало би да допринесу цјеловитом развоју личности ученика.

Да би било омогућено остваривање исхода учења на што вишем нивоу и у складу са индивидуалним могућностима и способностима ученика, потребно је:

- Планирати и реализовати посјете музејима, галеријама и умјетницима (у локалној средини или шире), што би за циљ имало стицање нових знања о различитим ликовним дисциплинама, ауторима и одговарајућим историјско-умјетничким чињеницама. У оквиру посјета пожељно је да ученици документују (фото, видео и аудио записом) податке који су директно везани за исходе учења, а све у циљу остваривања општих и посебних задатака из ликовне културе.
- Поштовати развојне фазе дјечијег ликовног изражавања, водити рачуна да задаци и захтјеви буду примјерени могућности ученика (али и у зони наредног развоја), како би пробудили интересовање ученика за рад и одговарајућу креативност.
- Успоставити принципе активног односа према околини у којој ученици трагају за ликовним рјешењима – објективно или низом инспиративних околности.
- Тежити томе да наставник у што мањој мјери користи готове предлошке, примјере, шеме, моделе, репродукције, како се код ученика не би спутавла и ограничавала оригинална стваралачка способност.
- Остварити јединство теорије и праксе, у циљу функционалне примјене теоријског знања приликом властитог ликовног изражавања.
- Ставити акценат на стваралчку игру (истраживачку и/или манипулативну), која би требало да представља темељ дјечјих активности у ликовном сазријевању и разумијевању онога што га окружује.
- Наставни процес организовати у складу са принципима индивидуализоване наставе како би се омогућио развој ученика у складу са њиховим личним способностима и могућностима.
- Послије завршеног циклуса слиједи ликовно-аналитичка оцјена ученичких радова.

Извори учења

Уџбеници одобрени од стране надлежног министарства, часописи, монографије сликара и вајара, видео и аудио материјали, интернет, штампани материјали и др.

Технике и поступци оцјењивања

- самовредновање,
- оцјењивање од стране ученика,
- оцјењивање од стране наставника,
- оцјењивање интерактивног групног рада,
- презентације (нпр. есеја).